

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

STRUČNÝ PRŮVODCE

FUNKCÍ ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU OBCHODNÍ KORPORACE | ČLEN SPRÁVNÍ RADY

DAVID NEVESELÝ
PARTNER
david.nevesely@havelpartners.cz

ONDŘEJ FLORIÁN
PARTNER
ondrej.florian@havelpartners.cz

ÚVOD

Vážení členové správní rady, klienti, obchodní partneři,

za dlouhé roky zkušeností s právním poradenstvím si velice dobře uvědomujeme, že bez ohledu na velikost či zaměření společností čelí všichni členové správní rady řadě povinností a tomu odpovídající odpovědnosti.

Náš tým specializující se na právo obchodních společností se již více než dvacet let snaží být statutárním orgánům partnerem. Vedle dennodenní asistence s přípravou všech druhů korporačních dokumentů a analýz souvisejících povinností dlouhodobě poskytujeme praktická školení a další konzultační poradenství, pomocí kterých se snažíme fungování statutárních orgánů srozumitelně vysvětlit.

Právě pro výraznou složitost a komplexnost úpravy povinností členů statutárního orgánu jsme se rozhodli připravit tohoto stručného průvodce. Jeho cílem je poskytnout přehledně a na jednom místě základní představu o fungování statutárních orgánů, povinnosti péče řádného hospodáře, kontrolních mechanismech, koncernech, rozdělování zisku a dalších základních atributech, se kterými se každý člen správní rady setkává. Na závěr pak přidáváme ještě zcela jednoduchý kalendář korporačních povinností, které členy statutárního orgánu čekají každý rok.

Ať už jste čerstvě zvoleným či již zkušeným členem statutárního orgánu, doufáme, že Vám průvodce výkon Vaší funkce usnadní.

Ve funkci Vám jménem celého týmu přejeme co nejúspěšnější období!

David Neveselý & Ondřej Florián
partneři kanceláře odpovědní za tým specialistů na korporátní právo

OBSAH

VZNIK A ZÁNIK FUNKCE ... 4
ZMĚNA FUNKČNÍHO OBDOBÍ ... 6
ČINNOST STATUTÁRNÍHO ORGÁNU ... 7
OBCHODNÍ VEDENÍ ... 7
ZASTUPOVÁNÍ SPOLEČNOSTI ... 8
TVORBA VŮLE ... 8
JEDNÁNÍ ZA SPOLEČNOST ... 8
JEDNÁNÍ V ROZPORU S VÝŠE UVEDENÝM ... 9
ORGANIZACE VALNÝCH HROMAD ... 10
SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE, ODMĚŇOVÁNÍ ... 11
SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE ... 11
ODMĚŇOVÁNÍ ... 12
ESOP ... 13
SOUBĚHY FUNKCÍ ... 14
POVINNOSTI ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU ... 15
POVINNOST PÉČE ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE ... 15
SANKČNÍ MECHANISMY SPOJENÉ S PŘH ... 16
STŘET ZÁJMŮ ... 17
DOHLED NAD ČINNOSTÍ SPOLEČNOSTI ... 17
POVINNOSTI SPOJENÉ S PRÁVEM AKCIONÁŘŮ NA INFORMACE ... 18
KVALIFIKOVANÝ AKCIONÁŘ ... 18
PODNIKATELSKÁ SESKUPENÍ ... 19
OVLIVNĚNÍ ... 20
OVLÁDÁNÍ ... 20
KONCERN ... 21
ZPROŠTĚNÍ SE POVINNOSTI HRADIT ÚJMU ... 21
POKYNY DO OBCHODNÍHO VEDENÍ V RÁMCI KONCERNU ... 22
ZPRÁVA O VZTAZÍCH ... 22
ROZDĚLOVÁNÍ ZISKU SPOLEČNOSTI ... 23
URČENÍ ROZDĚLITELNÉ ČÁSTKY ... 23
NEROZDĚLOVÁNÍ ZISKU MEZI AKCIONÁŘE A ÚČELOVĚ VÁZANÉ FONDY ... 24
POVINNOSTI PŘED VÝPLATOU ZISKU ... 25
EVIDENCE SKUTEČNÝCH MAJITELŮ ... 26
KALENDÁŘ KORPORAČNÍCH POVINNOSTÍ ... 27

VZNIK A ZÁNIK FUNKCE

Akcionáři mají nejen při zakládání akciové společnosti možnost volby ze dvou systémů vnitřní struktury akciové společnosti. Prvním systémem je tzv. **dualistický systém**, ve kterém jsou ze zákona povinně zřizovány dva orgány, a to představenstvo a dozorčí rada. Druhým systémem je tzv. **monistický systém**, se kterým naopak zákon spojuje povinnost zřídit v rámci řízení společnosti pouze jediný orgán, a to správní radu. Z důvodu různých odlišností mezi jednotlivými systémy se tento průvodce věnuje pouze systému monistickému.

V monistickém systému je statutárním orgánem správní rada. Ze zákona má správní rada tři členy a tvoří kolektivní orgán, což má vliv na způsob utváření její vůle (podrobnosti na str. 7). Stanovy však mohou určit rozdílný počet členů správní rady tak, že orgán může být např. i pouze jednočlenný. Jednotlivé členy volí a odvolává valná hromada společnosti, ale stanovy mohou svěřit částečně tuto působnost přímo některému z akcionářů.

Funkce člena správní rady vzniká zvolením, tedy (typicky) účinností rozhodnutí valné hromady či jediného akcionáře. Dané rozhodnutí však může určit i okamžik pozdější. Funkce tak nevzniká až okamžikem zápisu člena správní rady do obchodního rejstříku společnosti.

Funkce může zaniknout několika způsoby. Člen správní rady může sám ze své funkce odstoupit. V takovém případě funkce zaniká dnem, kdy odstoupení projednal orgán, který člena zvolil (tedy typicky valná hromada) , nestanoví-li stanovy jinak. Alternativně funkce zaniká uplynutím dvou měsíců od zasedání orgánu příslušného k projednání odstoupení, pokud člen správní rady své odstoupení oznámil na tomto zasedání.

Člen správní rady může být také vyloučen soudem (podrobnosti na str. 13).

V neposlední řadě může být člen správní rady rovněž odvolán nejvyšším orgánem (valnou hromadou nebo jediným akcionářem). I v tomto případě je odvolání účinné již okamžikem přijetí daného rozhodnutí. Stejně jako v případě vzniku funkce i rozhodnutí o odvolání z funkce může stanovit i pozdější okamžik účinnosti odvolání.

Valná hromada má ze zákona povinnost do dvou měsíců zvolit nového člena správní rady, jestliže jednomu ze stávajících členů funkce zanikla. Pokud absence člena (či více členů) správní rady způsobí, že správní rada nebude schopna vykonávat svoji funkci, může soud na návrh jmenovat chybějící členy správní rady na dobu, než budou řádně zvoleni noví členové. V krajním případě může absence dostatečného počtu členů správní rady vést až ke zrušení společnosti soudem a její likvidaci.

Členové správní rady mají ze zákona určené tříleté funkční období. Stanovy však mohou určit rozdílnou délku funkčního období, která může být i neomezená. Uplynutím funkčního období funkce člena správní rady zaniká. Má-li tedy člen správní rady pokračovat ve funkci i po uplynutí funkčního období, je nutné jej včas zvolit znovu.

V KRAJNÍM PŘÍPADĚ MŮŽE ABSENCE DOSTATEČNÉHO POČTU ČLENŮ SPRÁVNÍ RADY VÉST AŽ KE ZRUŠENÍ SPOLEČNOSTI SOUDEM A JEJÍ LIKVIDACI.

ZMĚNA FUNKČNÍHO OBDOBÍ

Pokud dojde rozhodnutím nejvyššího orgánu ke změně délky funkčního období, může mít taková změna dopad i na právě probíhající funkční období člena správní rady.

V případě, že je změnou určeno delší funkční období, dojde tím také k prodloužení i již probíhajícího funkčního období člena správní rady – s tím však musí člen správní rady vyslovit souhlas podobně jako v okamžiku svého zvolení, jinak vůči němu prodloužení funkčního období není účinné. Takovýto souhlas nemusí mít žádnou konkrétní formu, postačí tak i souhlas konkludentní.

Obdobně pokud dojde ke zkrácení funkčního období, je zkráceno i právě probíhající funkční období. Ovšem je-li funkční období zkráceno natolik, že jej doba, po kterou člen správní rady funkci již vykonal, předchází, dochází tímto rozhodnutím k odvolání člena správní rady z funkce. V případě takového zkrácení funkčního období je člen správní rady odvolán nejdříve okamžikem účinnosti rozhodnutí, není možné, aby členovi správní rady funkce zanikla zpětně.

Při změně doby funkčního období členů správní rady je tak třeba vždy vzít do úvahy i to, jak bude touto změnou ovlivněn stávající stav a případně aktuální členy správní rady v rozhodnutí o změně stanov zohlednit.

ČINNOST STATUTÁRNÍHO ORGÁNU

Obchodní vedení

Statutárnímu orgánu náleží obchodní vedení společnosti. Definice pojmu obchodní vedení však v zákoně není uvedená. Odpověď na to, co si představit pod obchodním vedením, přinesla až rozhodovací praxe Nejvyššího soudu. Ten dovodil, že obchodním vedením se rozumí organizování a řízení běžné podnikatelské činnosti společnosti, zejména rozhodování o provozu podniku společnosti a s tím souvisejících vnitřních záležitostech společnosti. Přitom je podle Nejvyššího soudu nerozhodné, zda podnikatelskou činnost vykonává správní rada, pověřený samotný člen správní rady, anebo třetí osoba pověřená správní radou.

Zjednodušeně se tedy dá říct, že obchodní vedení je každodenní rozhodování o výkonu podnikatelské činnosti dané společnosti. Zásadní je, že obchodní vedení je výlučnou oblastí působnosti správní rady. Nikdo není oprávněn udělovat správní radě do obchodního vedení pokyny (tedy ani valná hromada nebo jediný akcionář) a správní rada by takové pokyny sama neměla bez svého uvážení poslouchat. Výjimkami jsou formální žádost o udělení pokynu, kterou správní rada zašle valné hromadě (nebo jedinému akcionáři), a tzv. koncernové pokyny.

Formální žádostí o udělení pokynu do obchodního vedení se člen správní rady nezbavuje své povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře v celém rozsahu. Koncernové pokyny jsou v podrobnostech rozebrány na str. 19.

NIKDO NENÍ OPRÁVNĚN UDĚLOVAT SPRÁVNÍ RADĚ POKYNY DO OBCHODNÍHO VEDENÍ.

Zastupování společnosti

Proces zastoupení společnosti je možné rozdělit do dvou základních fází, a to na (i) fázi, ve které dochází k tvorbě vůle společnosti, a (ii) fázi, ve které se tato vůle zhmotňuje do konkrétního jednání za společnost.

Tvorba vůle

Vůle, jakým způsobem se bude za společnost jednat, se tvoří uvnitř správní rady. Samotné jednání už je zásadně pouze provedením jejího rozhodnutí. Ve věcech obchodního vedení přitom správní rada rozhoduje většinově jako kolektivní orgán. O rozhodování by si správní rada měla vést důkladné záznamy a archivovat je. V případě posuzování její možné odpovědnosti za újmu může být typicky archivace příslušných záznamů právě tím, čím se správní radě podaří prokázat, že jednala s péčí řádného hospodáře. Zpravidla to totiž bude žalovaná správní rada (či pouze jeden z jejích členů), kterou bude tížit důkazní břemeno. Důkladná archivace tak může zachránit členy správní rady před dovozením jejich odpovědnosti za způsobenou újmu, protože jinak by se jim jejich správný postup nemuselo podařit prokázat.

DŮKLADNÁ ARCHIVACE ROZHODOVÁNÍ SPRÁVNÍ RADY MŮŽE ZACHRÁNIT JEJÍ ČLENY PŘED PŘÍPADNOU POVINNOSTÍ NAHRADIT ÚJMU.

Jednání za společnost

Jednáním za společnost je myšleno vystupování oprávněných osob za společnost v právních vztazích s třetími osobami – jednání navenek. Základním pravidlem jednání za společnost je, že každý člen správní rady zastupuje společnost samostatně.

Vždy však konkrétní způsob jednání musí být v souladu se způsobem jednání zapsaným v obchodním rejstříku.

Stanovy mohou stanovit odlišný způsob zastupování společnosti. Jednou z takových variant může být například pravidlo čtyř očí, kdy musí za společnost jednat alespoň dva členové správní rady společně.

V některých případech pak způsob zastupování společnosti stanoví přímo zákon. Například v civilním soudním řízení zastupuje společnost předseda správní rady nebo jeden pověřený člen.

Jednání v rozporu s výše uvedeným

Významné je, zda došlo k jednání v rozporu s procesem tvorby vůle, nebo v rozporu s pravidly jednání za společnost. Pokud člen správní rady jednal za společnost, aniž by došlo k předchozímu rozhodnutí statutárního orgánu, může se jednat o porušení péče řádného hospodáře.

Pokud ale bude člen správní rady jednat v rozporu se zapsaným způsobem jednání za společnost, je možné, že z takového jednání bude zavázán sám. Společnost tak zavázána vůbec nebude a nebude, tak ani např. povinna plnit ze smlouvy. Společnost však bez zbytečného odkladu také může takové jednání dodatečně schválit (typicky tím, že napraví původně špatný způsob svého zastoupení).

KLIENTI Z UVEDENÝCH DŮVODŮ VYUŽÍVAJÍ NAŠICH SLUŽEB SPOČÍVAJÍCÍCH NEJEN VE SPRÁVNÉ A ÚPLNÉ PŘÍPRAVĚ DOKUMENTŮ, ALE TAKÉ V JEJICH ARCHIVACI A VEDENÍ SPISU S ROZHODNUTÍMI SPRÁVNÍ RADY, AŤ UŽ VE FYZICKÉ NEBO ZABEZPEČENÉ ELEKTRONICKÉ FORMĚ.

NABÍZÍME SPOJENÍ KOMPLEXNÍHO PORADENSTVÍ, VE KTERÉM VÁS NA VALNOU HROMADU PŘIPRAVÍME, ZORGANIZUJEME JI NA KLÍČ OD FÁZE PŘÍPRAVY, PŘES VYHOTOVENÍ POZVÁNKY AŽ PO SAMOTNOU REALIZACI VALNÉ HROMADY A V PŘÍPADĚ NUTNOSTI SI VALNOU HROMADU OBHÁJÍME PŘED SOUDEM. DO VEDENÍ VALNÝCH HROMAD ZAPOJUJEME MODERNÍ TECHNOLOGIE A NEJNOVĚJŠÍ POSTUPY – AŤ UŽ JDE O RŮZNÉ TECHNICKÉ PROSTŘEDKY, DIGITALIZACI CELÉ VALNÉ HROMADY A ROZHODOVÁNÍ MIMO VALNOU HROMADU (ZEJMÉNA FORMOU PER ROLLAM), A TO VŠECHNO VŽDY POD VEDENÍM ZKUŠENÉHO ADVOKÁTA.

ORGANIZACE VALNÝCH HROMAD

Každou společnost čeká alespoň jednou za rok valná hromada, která se ale také může stát snadným nástrojem ke zneužití práv ze strany každého, komu je dán neřádným zorganizováním a vedením valné hromady k takovému jednání prostor. Pouze správně zorganizovaná a vedená valná hromada umožní řádně „korporátně žít" a zároveň uspět při jejím přezkumu před soudem, pokud by jej kterýkoliv ze společníků chtěl využít.

Řádné svolání a organizace valné hromady je součástí povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře člena správní rady. Doporučujeme nepodcenit přípravu pozvánky, ale rovněž také rozhodování o výběru správného místa a času pro konání valné hromady a rozhodnutí o přítomnosti osob na valné hromadě, které zajistí její řádný průběh.

SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE, ODMĚŇOVÁNÍ

Veškerá plnění akciové společnosti ve prospěch člena správní rady za výkon jeho funkce musí být poskytnuta na základě smlouvy o výkonu funkce uzavřené mezi společností a členem správní rady a se souhlasem valné hromady nebo jediného akcionáře.

Smlouva o výkonu funkce

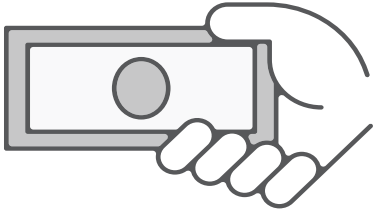
Smlouva o výkonu funkce je smluvní vztah mezi společností a členem správní rady. Upravují se jí práva a povinnosti obou stran. Primárně slouží k určení způsobu a výše odměňování člena správní rady za výkon jeho funkce, ale také může sloužit k upřesnění některých práv a povinností člena správní rady a způsobu výkonu funkce.

Nejedná se o pracovní smlouvu a uzavřením smlouvy o výkonu funkce se nezakládá pracovní poměr. Neplatí zde tedy pracovněprávní principy bez dalšího. Některá pravidla typická pro pracovněprávní vztah však mohou být výslovně upravena (např. odstupné, určité benefity atd.).

Smlouva o výkonu funkce musí být uzavřena v písemné formě a schvaluje ji valná hromada (nebo jediný akcionář). Není-li schválena, výkon funkce je bezplatný. Smlouvu o výkonu funkce je přitom možné schválit jak před jejím uzavřením, tak i po něm. Do okamžiku schválení však člen správní rady nemá právní nárok na odměnu.

VEŠKERÉ ODMĚNY BY MĚLY BÝT UVEDENY VE SCHVÁLENÉ SMLOUVĚ O VÝKONU FUNKCE. V OPAČNÉM PŘÍPADĚ BY SE MOHLO JEDNAT O BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ ČLENA SPRÁVNÍ RADY.

KLIENTŮM DOPORUČUJEME OBLAST ODMĚŇOVÁNÍ A SOUBĚHŮ FUNKCE NEPODCEŇOVAT. SMLOUVA O VÝKONU FUNKCÍ JE KLÍČOVÝM DOKUMENTEM, KTERÝ MÁ PRO ČLENA ORGÁNU SPOUSTU BENEFITŮ. NAŠE MNOHALETÉ ZKUŠENOSTI NÁM UMOŽŇUJÍ DŮKLADNĚ A SPRÁVNĚ NASTAVIT VZÁJEMNÉ VZTAHY MEZI SPOLEČNOSTÍ A ČLENEM VOLENÉHO ORGÁNU NEBO JIŽ NASTAVENÉ VZTAHY DŮKLADNĚ REVIDOVAT. TO POSKYTUJE DOSTATEK PRÁVNÍ JISTOTY PRO OBĚ STRANY, KTERÉ SE TÍM VYVARUJÍ RIZIKA POZDĚJŠÍCH SOUDNÍCH SPORŮ NAPŘ. O ROZSAH ČERPANÝCH BENEFITŮ ČI ROZSAH POVINNOSTÍ ČLENA VOLENÉHO ORGÁNU.

Odměňování

Veškeré odměny, které člen správní rady obdrží od společnosti za výkon funkce, by měly být uvedeny ve schválené smlouvě o výkonu funkce nebo by jejich poskytnutí mělo být alespoň odsouhlaseno orgánem schvalujícím smlouvu o výkonu funkce. V opačném případě by se mohlo jednat o bezdůvodné obohacení člena správní rady. Společnost by pak mohla (měla) taková plnění po členovi správní rady vymáhat zpět.

Pro tyto účely se za odměňování považuje jakékoli plnění, peněžité i nepeněžité, které člen správní rady od společnosti obdrží v souvislosti s výkonem funkce. Může se jednat o stanovenou měsíční odměnu (obdoba mzdy či platu), ale i poskytnutí firemního vozidla nebo telefonu pro soukromé účely, různé druhy pojištění a připojištění, získání podílu na společnosti např. skrze manažerský program, případný podíl na zisku, účastnické cenné papíry či umožnění jejich nabytí členem správní rady nebo osobou jemu blízkou atd.

ESOP jako další možnost odměňování

Jednou z alternativ a možným doplněním odměňování člena správní rady ve společnosti je zavedení manažerského motivačního programu (tzv. Employee Stock Option Plan neboli ESOP).

Vytvoření vhodně nastaveného manažerského programu poskytuje zvýšenou motivaci člena správní rady v úsilí o stabilní zvýšení výkonnosti celé společnosti. Při správném nastavení ESOP je člen správní rady motivován především k tomu, aby společnost dlouhodobě a stabilně dosahovala dobrých výsledků oproti krátkodobému růstu, který však není udržitelný, a naopak může společnost vyčerpat.

Manažerský program může mít různé podoby, od poskytování manažerského bonusu nastaveného na základě plnění daných kritérií dle smlouvy o výkonu funkce, přes emisi inominátních cenných papírů zajišťujících například možnost profitovat na zisku společnosti, až po variantu nabytí majetkové účasti ve společnosti při splnění předem definovaných podmínek.

Variant přístupu k zavedení manažerského programu existuje celá řada a záleží pouze na konkrétním případu, jakou cestou se vydat. Platí ale, že manažerské programy jsou dnes již standardní součástí řízení managmentu, jeho očekávání a odměňování.

VYTVOŘENÍM VHODNĚ NASTAVENÉHO MANAŽERSKÉHO PROGRAMU DOCHÁZÍ K MOTIVACI VEDOUCÍCH PRACOVNÍKŮ ZPŮSOBEM, KTERÝ VEDE KE ZVÝŠENÍ VÝKONNOSTI CELÉ SPOLEČNOSTI. JDE O TAK ZÁSADNÍ KROK V ŽIVOTĚ KORPORACE, ŽE NELZE VYUŽÍVAT JEDNODUCHÝCH ŠABLONOVITÝCH ŘEŠENÍ. PRO NAŠE KLIENTY JSME ZVYKLÍ HLEDAT ŘEŠENÍ NA MÍRU, KTERÁ MÁME ZA VÍCE NEŽ 20 LET PRAXE VYZKOUŠENA, A TO NEJEN VE SPOLUPRÁCI S NAŠIMI KLIENTY, ALE ROVNĚŽ I SAMI NA SOBĚ.

SANKCÍ BEZPLATNOSTI FUNKCE SE RIZIKA NEVYČERPÁVAJÍ. JUDIKATURA ZNÁ I PŘÍPADY, KDY ZVOLENÍM DO FUNKCE PRACOVNÍ SMLOUVA V SOUBĚHU KONKLUDENTNĚ ZANIKLA, PŘERUŠILA SE JEJÍ ÚČINNOST APOD. JE TAK NUTNÉ DANÝ PŘÍPAD ZKOUMAT VŽDY INDIVIDUÁLNĚ.

Souběhy funkcí

Při výkonu funkce člena správní rady je třeba dbát na to, aby nedocházelo k tzv. zakázanému souběhu funkcí. Tím je myšlena situace, kdy má člen správní rady uzavřenou pracovní smlouvu na pozici, která se náplní práce překrývá s náplní funkce člena správní rady.

Typicky takový jev může nastat u pozic, jako jsou obchodní ředitel nebo finanční ředitel apod. Vždy se však bude posuzovat konkrétní náplň dané pracovní pozice.

Takový stav je nežádoucí. Funkci člena správní rady nelze vykonávat v režimu pracovního poměru. Tím, že pracovní smlouva nadto zpravidla nebude v těchto případech schválena valnou hromadou nebo jediným akcionářem, bude často výkon funkce bezplatný.

Sankcí bezplatnosti funkce se rizika nevyčerpávají. Judikatura zná i případy, kdy zvolením do funkce statutárního orgánu pracovní smlouva v souběhu konkludentně zanikla, přerušila se její účinnost apod. Rovněž se mohou objevit potíže se správným stanovením pojistného na zdravotní a sociální pojištění. Je tak nutné daný případ zkoumat vždy individuálně.

Není však vyloučeno, aby měl člen statutárního orgánu uzavřenou smlouvu o výkonu funkce a zároveň pracovní smlouvu pro výkon pracovní činnosti, která se obsahově s funkcí člena správní rady nebude překrývat.

Proto doporučujeme, aby při zvolení do funkce člena statutárního orgánu došlo k uzavření smlouvy o výkonu funkce a obezřetné úpravě dosavadního pracovního vztahu (pokud existuje) dle vůle obou stran.

POVINNOSTI ČLENA STATUTÁRNÍHO ORGÁNU

Člen správní rady má při výkonu své funkce mnoho různých povinností, avšak nejspecifičtější z nich a pravděpodobně nejdůležitější je pro něj povinnost jednat s péčí řádného hospodáře.

Povinnost péče řádného hospodáře

Péče řádného hospodáře znamená, že člen statutárního orgánu musí jednat s nezbytnou loajalitou a pečlivostí a že při podnikatelském rozhodování jedná vždy informovaně a v obhajitelném zájmu společnosti.

Člen správní rady není v tomto režimu hodnocen za výsledek, ale za úsilí. Záleží tedy na tom, zda jednal loajálně, pečlivě, informovaně a v zájmu společnosti. Pokud je odpověď kladná (a člen správní rady dokáže splnění těchto kritérií případně dokázat u soudu), nebude odpovídat za způsobenou újmu.

Péče řádného hospodáře je komplexní pojem, který není možné plně vysvětlit v krátkém odstavci. Obecně však ve vztahu k loajalitě platí, že by člen správní rady měl vždy upřednostnit zájmy společnosti, před zájmy společníků, či dokonce svými vlastními zájmy. Co se obecně týká odbornosti, člen správní rady nemusí být odborníkem ve všech myslitelných oblastech, musí však správně posoudit, kdy je již namístě vyžádat si odbornou asistenci.

ČLEN SPRÁVNÍ RADY NEMUSÍ BÝT ODBORNÍKEM VE VŠECH MYSLITELNÝCH OBLASTECH, MUSÍ VŠAK SPRÁVNĚ POSOUDIT, KDY JE JIŽ NAMÍSTĚ VYŽÁDAT SI ODBORNOU ASISTENCI.

PÉČE ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE JE VELICE KOMPLEXNÍ A SLOŽITÉ TÉMA, KTERÉ JE VŠAK PRO VÝKON FUNKCE VOLENÉHO ORGÁNU ZCELA ZÁSADNÍ. ZA TÍMTO ÚČELEM PRO KLIENTY POŘÁDÁME SEMINÁŘE, KTERÉ MAJÍ ZA CÍL VYSVĚTLIT JIM PRAKTICKÉ ASPEKTY JEJICH POVINNOSTÍ A ZPŮSOBY PRÁCE S RIZIKY PLYNOUCÍMI Z JEJICH FUNKCE.

Sankční mechanismy spojené s péčí řádného hospodáře

Poruší-li člen správní rady povinnost péče řádného hospodáře, vydá společnosti prospěch, který tím získal. Způsobí-li společnosti tímto porušením povinnosti nějakou újmu, je povinen ji nahradit. Nenahradí-li způsobenou újmu, může ručit dokonce i věřitelům společnosti za dluhy, které se jim nedaří vymoct po společnosti, a to v rozsahu, v jakém člen správní rady škodu nenahradil. Určitého plnění se tak po něm mohou domáhat i osoby mimo danou společnost.

Členovi statutárního orgánu může také soud zakázat vykonávat funkci člena statutárního orgánu, a to až na dobu tří let, poruší-li své povinnosti opakovaně nebo závažně.

Přispěje-li člen statutárního orgánu porušením povinnosti k úpadku společnosti, může mu být soudem uložena povinnost vrátit prospěch získaný na základě smlouvy o výkonu funkce až za období dvou let zpět a v extrémním případě také uhradit dluhy do výše, na kterou nepostačuje stávající majetek společnosti.

Stejně tak může být odměna člena správní rady krácena, pokud výkonem funkce přispěl k nepříznivému hospodářskému výsledku společnosti.

Tento základní výčet následků pak může rozšířit i smlouva o výkonu funkce.

Střet zájmů

Člen správní rady se může při výkonu své funkce dostat do střetu zájmů vlastních a zájmů společnosti. Obecně platí, že by měl upřednostnit zájem společnosti. Pokud ale splní pravidla o střetu zájmů, může za určitých podmínek prosazovat i svůj vlastní zájem na úkor společnosti.

Do přímého střetu zájmů se člen správní rady dostane, plánuje-li se společností uzavřít smlouvu. V tomto případě je povinen předem informovat správní radu a valnou hromadu. Valná hromada (jediný akcionář) může uzavření smlouvy zakázat.

V ostatních případech, kdy se nebude jednat o přímý střet zájmů, ale člen správní rady ve střetu zájmů bude, anebo se dozví, že střet zájmů hrozí, je povinen rovněž informovat správní radu a valnou hromadu (jediného akcionáře).

Valná hromada (jediný akcionář) může v reakci na střet zájmů v některých případech pozastavit členovi správní rady výkon jeho funkce nebo zakázat dané jednání. Jednání provedené ve střetu zájmů bez splnění těchto podmínek může být pro společnost neúčinné nebo zavazovat samotného člena správní rady.

Dohled nad činností společnosti

V akciové společnosti s monistickým systémem vnitřní struktury je ze zákona povinně zřizována pouze správní rada jako jediný volený orgán. Té přísluší vedle obchodního vedení i dohled nad činností společnosti, který je v dualistickém systému v působnosti dozorčí rady.

Dle nastavení, které zvolil zákonodárce by členové správní rady měli do jisté míry kontrolovat sami sebe. Je tedy na akcionářích a případně na členech správní rady, aby si korektně nastavili efektivní mechanismy řízení a kontroly společnosti, čímž mohou předejít povinnosti nahradit případnou újmu.

OBECNĚ PLATÍ, ŽE BY ČLEN SPRÁVNÍ RADY MĚL UPŘEDNOSTNIT ZÁJEM SPOLEČNOSTI. POKUD ALE SPLNÍ PRAVIDLA O STŘETU ZÁJMŮ, MŮŽE ZA URČITÝCH PODMÍNEK PROSAZOVAT I SVŮJ VLASTNÍ ZÁJEM NA ÚKOR SPOLEČNOSTI.

KLIENTŮM DOPORUČUJEME DŮKLADNÉ NASTAVENÍ FUNKČNÍCH MECHANISMŮ ŘÍZENÍ A KONTROLY SPOLEČNOSTI VE STANOVÁCH.

Povinnosti spojené s právem akcionářů na vysvětlení a kvalifikovaný akcionář

Při výkonu funkce člena statutárního orgánu je třeba počítat s tím, že akcionáři mají určitá práva na informace (vysvětlení). Oproti společníkům v s. r. o. je však toto právo významně omezeno.

Akcionář akciové společnosti je oprávněn požadovat a obdržet na valné hromadě vysvětlení záležitostí, které se přímo vztahují pouze k záležitostem projednávaným na této valné hromadě nebo které jsou potřebné pro výkon akcionářských práv na ní.

Statutární orgán akciové společnosti může odmítnout poskytnout vysvětlení pouze tehdy, pokud by mohlo způsobit společnosti nebo ovládaným osobám újmu, pokud se jedná o vnitřní nebo utajovanou informaci, nebo pokud akcionář vyžaduje informace veřejně dostupné.

Kvalifikovaný akcionář

Zákon rozeznává akcionáře, kteří mají vyšší majetkovou účast na společnosti než ostatní, a přiznává jim zvláštní práva. V zákoně jsou přesně stanoveny limity, jichž musí akcionářova majetková účast na společnosti dosáhnout, aby akcionáři byli považováni za kvalifikované. Akcionář musí vlastnit akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota představuje alespoň 1 %, 3 % nebo 5 % základního kapitálu společnosti v závislosti na jeho absolutní výši.

Mezi zvláštní práva, která jsou přiznána kvalifikovaným akcionářům, se řadí například právo požádat správní radu o svolání valné hromady nebo o zařazení určité záležitosti na pořad jednání valné hromady již svolané. Kvalifikovaný akcionář se může dále za společnost domáhat náhrady újmy po členovi správní rady anebo splacení emisního kursu po jiném akcionáři.

PODNIKATELSKÁ SESKUPENÍ

Problematika podnikatelských seskupení je nedílnou součástí světa obchodních korporací. Pro člena správní rady je důležité rozpoznat, zda se obchodní korporace v seskupení nachází a v jakém jeho stupni. Z tohoto posouzení člen správní rady musí zpravidla vyvodit důsledky pro sebe a své povinnosti. Pro všechny stupně však platí, že je člen správní rady povinen jednat s péčí řádného hospodáře.

Stupeň intenzity začlenění do podnikatelského seskupení lze vyjádřit následovně:

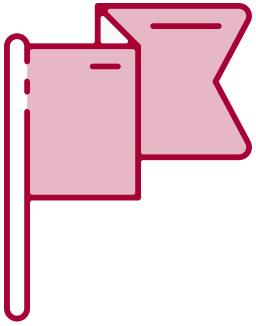

PRO VŠECHNY STUPNĚ VŠAK PLATÍ, ŽE JE ČLEN SPRÁVNÍ RADY POVINEN JEDNAT S PÉČÍ ŘÁDNÉHO HOSPODÁŘE.

Ovlivnění

V prvním stupni podnikatelských seskupení se rozlišují osoby vlivné a ovlivněné. Vlivnou osobou se může stát osoba fyzická i právnická. Ovlivněnou osobou může být pouze obchodní korporace.

V tomto případě jde o ovlivnění ovlivněné osoby rozhodujícím významným způsobem. Jak již pojmy samotné napovídají, často se bude jednat o jednorázové ovlivnění. Rozpoznávacím znakem ovlivnění je faktické dokonání, tj. fakt, že k ovlivnění již došlo. Způsobí-li ovlivnění ovlivněné osobě újmu, vlivná osoba újmu ovlivněné osobě nahradí. Vlivná osoba se může z této povinnosti za určitých podmínek vyvázat, ale na druhou stranu může také ručit věřitelům za způsobenou újmu. Vlivnou osobou může být osoba s přímým podílem na hlasovacích právech, oprávněná osoba z akcionářských dohod, ale také např. významný věřitel, obchodní partner apod.

Ovládání

V druhém stupni podnikatelských seskupení zákon rozlišuje osoby ovládající, kterými mohou být osoby fyzické i právnické, a ovládané, kterými mohou být pouze obchodní korporace. Ovládající osobou je osoba, která může ve společnosti uplatňovat rozhodující vliv, např. většinový akcionář. Na rozdíl od ovlivnění postačuje k naplnění charakteristických znaků ovládání pouhá potencialita takového stavu, tedy že ovládající osoba může přímo či nepřímo uplatňovat rozhodující vliv v obchodní korporaci. Statutární orgán ovládané osoby musí vyhotovovat mj. zprávu o vztazích, ve které se ovládání konkrétně popíše.

Koncern

Koncern nemá právní subjektivitu, nemůže tedy mít v mezích českého právního řádu práva a povinnosti. I v tomto případě se rozlišují dva druhy osob, a to osoby řízené a řídící. O koncern se jedná ve chvíli, kdy je řízená osoba (nebo více takových osob) podrobena jednotnému řízení řídící osobou nebo osobami.

Výhodami plynoucími z existence koncernu jsou potenciální zproštění se povinnosti hradit újmu způsobenou správní radou (či členem správní rady) a pro řídící osobu možnost udělovat správní radě pokyny do obchodního vedení (a v rámci nich se také zprostit odpovědnosti za újmu).

Zproštění se povinnosti hradit újmu

Aby se mohla řídící osoba zprostit povinnosti hradit újmu řízené osobě, musí být naplněny následující formální předpoklady:

- příslušnost ke koncernu je zveřejněna na internetových stránkách;
- újma vznikla v zájmu koncernu;
- újma byla nebo bude v rámci koncernu v přiměřené době přiměřeně vyrovnána;
- nedojde v důsledku jednání řídící osoby vůči řízené osobě k úpadku řízené osoby.

KLIENTŮM DOPORUČUJEME PEČLIVĚ SE SEZNÁMIT S ÚPRAVOU KONCERNOVÉHO PRÁVA. POSOUZENÍ MOŽNOSTI PROVÉST POKYN A PŘÍPADNÁ ODPOVĚDNOST ZA JEHO PROVEDENÍ MOHOU MÍT PRO ČLENA SPRÁVNÍ RADY ZÁSADNÍ DŮSLEDKY.

PŘESTOŽE MÁ ČLEN SPRÁVNÍ RADY OVLÁDANÉ OSOBY POVINNOST VYPRACOVAT ZPRÁVU O VZTAZÍCH DO TŘÍ MĚSÍCŮ, NAŠE PRAKTICKÉ ZKUŠENOSTI UKAZUJÍ, ŽE ČLENOVÉ SPRÁVNÍCH RAD MNOHA SPOLEČNOSTÍ TUTO POVINNOST OPOMÍJÍ.

Pokyny do obchodního vedení v rámci koncernu

Orgán řídící osoby může udělovat pokyny do obchodního vedení orgánům řízené osoby, jsou-li v zájmu koncernu. Takový pokyn do obchodního vedení však nezbavuje člena statutárního orgánu povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

Odpovědnosti za újmu se však člen správní rady řízené osoby může zprostit, prokáže-li, že jsou splněny náležitosti pro udělení koncernového pokynu a že mohl rozumně předpokládat, že případná újma řízené osoby plynoucí z uděleného pokynu bude v rámci koncernu vyrovnána.

Musí být přitom dány okolnosti, pro které má člen správní rady rozumně za to, že újma bude vyrovnána opět přiměřeným protiplněním a v přiměřené době.

Zpráva o vztazích

Členovi správní rady akciové společnosti, která je ovládanou osobou, je zákonem uložena povinnost vypracovat zprávu o vztazích v písemné formě do tří měsíců od skončení účetního období.

Do zprávy o vztazích se uvedou minimálně struktura vztahů mezi ovládající a ovládanou osobou, úloha ovládané osoby v rámci těchto vztahů, způsob a prostředky ovládání, přehled jednání v posledním účetním období, do kterých byla zapojena ovládající osoba, přehled smluv uzavřených mezi ovládanou a ovládající osobou a zhodnocení výhod a nevýhod plynoucích z ovládání.

Pokud společnost vyhotovuje výroční zprávu, je zpráva o vztazích její součástí a podléhá auditu.

ROZDĚLOVÁNÍ ZISKU SPOLEČNOSTI

Tvorba zisku je zpravidla primárním cílem založení akciové společnosti. Jeho rozdělování má však svá pravidla, která by měl člen správní rady znát a dodržovat, především proto, že v konečném důsledku je tím, kdo rozhoduje o samotné výplatě podílu na zisku ve prospěch akcionářů.

Určení rozdělitelné částky

Zákon ukládá povinnost zakládat do sbírky listin návrhy správní rady na naložení s hospodářským výsledkem společnosti. Ten by členové správní rady měli předkládat valné hromadě (jedinému akcionáři) a už v této fázi by měli mít jasno, s jakou částkou hospodářského výsledku mohou naložit a jakým způsobem. Za zmínku jistě stojí, že v poměrech akciových společností není možné bez dalšího rozhodovat o nerozdělení zisku, pokud k tomu nemá společnost dostatečný důvod.

Zákon za tímto účelem předepisuje povinnost sestavit účetní závěrku, kterou je nutné předložit do šesti měsíců od konce účetního období valné hromadě ke schválení. Dále zákon obsahuje hned několik „kapitálových testů", jejichž aplikací by měl člen správní rady zjistit, jakou maximální částku může navrhnout k rozdělení jako podíl na zisku.

ZEJMÉNA PŘI NÁVRHU, JAK NALOŽIT S HOSPODÁŘSKÝM VÝSLEDKEM, MUSÍ KLIENTI DBÁT NA TO, ABY BYL NÁVRH USNESENÍ VALNÉ HROMADĚ VELICE DŮKLADNĚ ZDŮVODNĚN.

Nerozdělování zisku mezi akcionáře a účelově vázané fondy

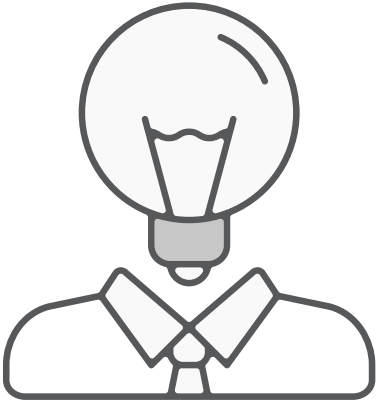
Právo podílet se na zisku je jedno ze základních práv akcionářů. V případě akciové společnosti tak platí, že by společnost zásadně měla vytvořený zisk mezi akcionáře rozdělovat. Akciová společnost jako právní forma kapitálové společnosti tak v tomto ohledu podléhá o něco přísnějšímu přístupu, než jak tomu je u společnosti s ručením omezeným, u níž je přístup k (ne)rozdělování zisku značně benevolentnější.

Akciová společnost má totiž zásadně rozdělovat zisk, ledaže pro nerozdělení existují důležité důvody, nebo jiná zvláštní pravidla, uvedená typicky ve stanovách nebo ve zvláštním zákoně. Důležité důvody pro nerozdělování zisku budou značně individuální pro každou společnost a situaci, ve které se nachází, i proto je vždy potřeba důležité důvody konkrétně vymezit a jejich důležitost patřičně zdůvodnit.

Jak již bylo uvedeno, samotné nakládání se ziskem lze různými způsoby upravit ve stanovách, přičemž jedním z těchto způsobů může být i rozdělování zisku nebo jeho části do stanovami zřízeného účelově vázaného kapitálového fondu. Jedná se tak o další ze situací, kdy nedojde k rozdělení zisku (či jeho části) mezi akcionáře, aniž by se jednalo o porušení jejich práva na zisk.

Aby úprava stanov přidělování zisku do účelově vázaných fondů splňovala zákonem stanovené podmínky a představenstvo mohlo na jejím základě zisk do účelově vázaného fondu přidělit, musí stanovy určovat výši, do jaké bude účelově vázaný fond naplňován, nebo jak velká část zisku do něj bude přidělována, a dále pak pro jaký účel je fond zřízen. Pokud stanovy neurčují výše uvedená pravidla, není možné do takového účelově vázaného fondu přidělovat zisk., Stejně tak pro přidělování zisku do fondu nemůžou stanovy výše uvedená pravidla nechat na rozhodnutí správní rady, ale musí je samy obsahovat.

Správní rada by se tak měla vždy ujistit, jestli stanovy určují přidělování zisku či jeho části do účelově vázaných fondů, a jak (případně jestli vůbec) ovlivní tato úprava výplatu zisku a jiných vlastních zdrojů akcionářům.

Povinnosti před výplatou zisku

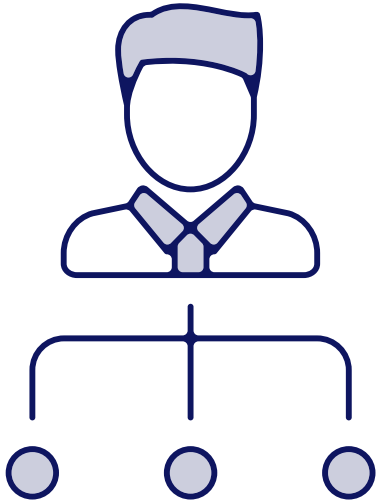
Jak bylo uvedeno výše, v návaznosti na rozhodnutí valné hromady (jediného akcionáře) o rozdělení zisku je na posouzení správní rady, zda zisk může vyplatit, či nikoliv. I v rámci tohoto rozhodnutí musí statutární orgán učinit určitou míru uvážení. Především musí být vyhotoven test insolvence, přičemž společnost nesmí podíl na zisku vyplatit, pokud by si tím přivodila úpadek.

Statutární orgán by v rámci této fáze také měl posoudit, zda bude vyplácet zisk snížený o srážkovou daň u každého akcionáře a kam a kdy bude příslušné částky posílat. I když valná hromada (jediný akcionář) rozhodne o rozdělení zisku, za jeho finální korektní vyplacení je odpovědný statutární orgán.

> PŘEDEVŠÍM MUSÍ BÝT VYHOTOVEN TEST INSOLVENCE, PŘIČEMŽ SPOLEČNOST NESMÍ PODÍL NA ZISKU VYPLATIT, POKUD BY SI TÍM PŘIVODILA ÚPADEK.

> VEDLE RŮZNÝCH VEŘEJNOPRÁVNÍCH SANKCÍ, KTERÉ MOHOU BÝT ROVNĚŽ NÁSLEDKEM NESPRÁVNÉHO ZÁPISU V EVIDENCI SKUTEČNÝCH MAJITELŮ, JE PRO SPOLEČNOST NÁSLEDKEM TAKÉ ZÁKAZ VYPLATIT PODÍL NA ZISKU.

EVIDENCE SKUTEČNÝCH MAJITELŮ

Zvláště upozorňujeme, že by statutární orgán měl také během celé doby existence společnosti dbát na to, aby byl v evidenci skutečných majitelů zapsán korektně identifikovaný skutečný majitel ve smyslu příslušných zákonných ustanovení.

Vedle různých veřejnoprávních sankcí, které mohou být rovněž následkem nesprávného zápisu v evidenci skutečných majitelů, je pro společnost následkem také zákaz vyplatit podíl na zisku osobě, která by měla být zapsána jako skutečný majitel, nebo osobě, která zapsaného skutečného majitele nemá. Takové osoby nesmějí ve společnosti vykonávat ani hlasovací práva.

KALENDÁŘ KORPORAČNÍCH POVINNOSTÍ

POVINNOST	VYSVĚTLENÍ	FREKVENCE / POZNÁMKA	DEADLINE
Sestavení účetní závěrky	Společnost je povinna vypracovat formální záznam o finančních činnostech provedených v uplynulém účetním období. Orgány jsou povinny vypracovat příslušné zprávy o hospodaření.	Jednou ročně.	
Podání daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob	Povinnost vůči finančnímu úřadu. Upozorňujeme, že společnost může mít více daňových povinností.	Jednou ročně.	3 měsíce po uplynutí zdaňovacího období. 6 měsíců v případě povinnosti mít účetní závěrku ověřenou auditorem.
Vypracování zprávy o vztazích	Statutární orgán ovládané osoby vypracuje písemnou zprávu o vztazích.	Jednou ročně.	3 měsíce po skončení účetního období.
Svolání valné hromady	Statutární orgán je povinen alespoň jednou ročně svolat valnou hromadu (k projednání účetní závěrky, viz níže).	Alespoň jednou ročně. Povinnost ke svolání však může nastat častěji.	Tak, aby mohlo dojít nejpozději 6 měsíců po skončení účetního období k projednání účetní závěrky.
Projednání řádné účetní závěrky	Valná hromada je povinna projednat účetní závěrku.	Jednou ročně.	6 měsíců po skončení účetního období.
Naložení s hospodářským výsledkem	Statutární orgán by měl každoročně navrhnout, jak bude naloženo s hospodářským výsledkem.	Jednou ročně.	V závislosti na tom, zda je svolávána valná hromada.

POVINNOST	VYSVĚTLENÍ	FREKVENCE / POZNÁMKA	DEADLINE
Povinnost zveřejnit příslušnou dokumentaci společnosti	Společnost je povinna ukládat do sbírky listin následující dokumenty:		Bez zbytečného odkladu.
	a) účetní závěrka, není-li součástí výroční zprávy;		Do 30 dnů od (i) ověření auditorem a po (ii) schválení účetní závěrky i výroční zprávy k tomu příslušným orgánem.
	b) zpráva auditora o ověření účetní závěrky;	Podle podmínek zákona o účetnictví.	
	c) výroční zpráva;	Společnosti, které mají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.	
	d) návrh rozdělení zisku či jiných vlastních zdrojů anebo vypořádání ztráty a jeho konečnou podobu, pokud již není součástí účetní závěrky;		
	e) zpráva o vztazích.	Je-li společnost ovládanou osobou.	

POVINNOST	VYSVĚTLENÍ	FREKVENCE / POZNÁMKA	DEADLINE
	Společnost je dále povinna ukládat do sbírky listin následující dokumenty:	Průběžně.	
	a) stanovy a případné změny stanov (pokaždé nové úplné znění);		
	b) rozhodnutí o jmenování a odvolání členů správní rady;		
	c) další dokumenty, které musí být uloženy ve zvláštních případech.		
Vedení záznamů	Za řádné vedení účetních záznamů a jejich uchovávání odpovídá správní rada společnosti. Společnost uchovává následující záznamy:		
	a) účetní závěrka a výroční zpráva po dobu 10 let;		

POVINNOST	VYSVĚTLENÍ	FREKVENCE / POZNÁMKA	DEADLINE
	b) účetní doklady, účetní knihy, odpisové plány, inventurní soupisy a účtový rozvrh po dobu 5 let;		
	c) účetní záznamy, kterými účetní jednotky dokládají vedení účetnictví, po dobu 5 let;		
	d) záznamy o zaměstnancích;		
	e) daňová evidence po dobu 3 let;		
	f) seznam akcionářů;		
	g) zápisy z jednání nejvyššího orgánu vč. všech příloh po celou dobu existence (+ případně i po zániku);		
	h) další záznamy společnosti.		

UPOZORNĚNÍ

Věříme, že Vám tento průvodce poskytl užitečný základní přehled vybraných práv, povinností a pravidel, které se s výkonem funkce člena správní rady pojí. Vzhledem ke složitosti a komplexnosti problematiky výkonu funkce člena správní rady jsme se omezili pouze na velmi stručné vysvětlení některých souvisejících vybraných otázek. Kalendář korporačních povinností v tomto průvodci je jen základním výčtem všech povinností. Povinností bude ve skutečnosti mnohem více v závislosti na předmětu činnosti společnosti, její velikosti a dalších faktorech. Tento průvodce není a nemůže být komplexním právním stanoviskem ve věci či právní radou v žádné z probíraných oblastí.

Popsané oblasti jsou pouze stručným shrnutím, které se s touto problematikou pojí. Tento průvodce rovněž nemůže nahradit právní radu ohledně kterékoliv konkrétní záležitosti spadající do jeho předmětu. Každý případ je nadto zpravidla nutné posuzovat individuálně. Doporučujeme proto pro konkrétní právní radu oslovit specialistu v dané oblasti. Jsme připraveni Vám v tomto ohledu kdykoliv asistovat.

Předmětem tohoto průvodce nejsou obchodní, technické, finanční či daňové aspekty výkonu funkce člena statutárního orgánu.

V tomto průvodci není řešena otázka časové působnosti jednotlivých povinností, rizik a nároků. Průvodce byl vypracován podle práva České republiky a nebere v úvahu právo jiných států. Pokud by se jakákoliv otázka v rámci předmětu této zprávy vztahovala k právu jiného státu než České republiky, je třeba k jejímu řešení přizvat právního poradce, který je oprávněn poskytovat právní služby podle příslušného právního řádu. Průvodce je aktuální k právnímu stavu účinnému ke dni i 1. 3. 2024.

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

www.havelpartners.cz

2024/6